

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет радіоелектроніки

Факультет комп'ютерної інженерії та управління
(повна назва)

Кафедра філософії
(повна назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

І. В. Рубан

(підпис, ініціали, прізвище)

« 9 » вересня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

"Психолого-педагогічні основи науково-педагогічної діяльності"
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)
(бакалаврський, магістерський, освітньо-науковий)

спеціальність 051 Економіка, 105 Прикладна фізика та наноматеріали,

(код і повна назва спеціальності)

113 Прикладна математика, 121 Інженерія програмного забезпечення,
122 Комп'ютерні науки, 123 Комп'ютерна інженерія, 124 Системний аналіз,
125 Кібербезпека, 126 Інформаційні системи та технології, 151 Автоматизація
та комп'ютерно-інтегровані технології, 152 Метрологія та інформаційно-вимірвальна
техніка, 163 Біомедична інженерія, 171 Електроніка,
172 Телекомунікації та радіотехніка

освітньо-наукова програма

для всіх освітньо-наукових програм

(повна назва програми)

Харків – 2021 р.

Робоча програма з дисципліни "Психолого-педагогічні основи науково-педагогічної діяльності".

Розробники: д. філос. н., Коробкіна Т.В., к. пед. н. Митцева О.С.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії

Протокол від 31 серпня 2021 р. № 1

Завідувач кафедри, д-р філос. наук, проф. Штанько В.І. Штанько

Схвалено секцією №1 НМР ХНУРЕ "Гуманітарна та фундаментальна підготовка фахівців"

Протокол від 7 вересня 2021 р. №1

Кількість годин	60	60
Аудиторні:		
1) Лекції	12 год.	
2) Практичні, семінарські	12 год.	
3) Консультації		
4. Самостійна робота	32 год.	
У тому числі КР:		
Вид контролю:		
зміст		

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Нормативна	
	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2	1-й	-й
Індивідуальних завдань:	Семестр	
	2-й	-й
Загальна кількість годин - 60	Кількість годин	
	60	60
	Аудиторні:	
	1) Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента -	12 год.	
	2) Практичні, семінарські	
	12 год.	
	3) Консультації	
	4	
	Самостійна робота	
	32 год.	
	У тому числі КР:	
	Вид контролю:	
залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета. Метою курсу "Психолого-педагогічні основи науково-педагогічної діяльності" є формування у аспірантів цілісного і системного розуміння психолого-педагогічних завдань і методів викладання на сучасному етапі розвитку суспільства та освіти; формування базових знань і умінь наукового пошуку та використання їх в реальній практичній діяльності, навчання прийомам ефективної комунікації в професійно-педагогічному середовищі.

Завдання. Завдання дисципліни - навчити використанню загально-психологічних і педагогічних методів, методик і окремих прийомів, що дозволяють ефективно створювати і розвивати психологічну систему "викладач - аудиторія"; сформувати у аспірантів уявлення про можливість використання основ психологічних знань в процесі рішення широкого спектру соціально-педагогічних та наукових проблем, що стоять перед професіоналом.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен:

– **ЗНАТИ:**

- сучасні психолого-педагогічні моделі і технології навчання та наукової діяльності у вищій школі;
- основні соціально-психологічні характеристики суб'єктів науково-педагогічної діяльності;
- психологічні основи проектування і організації ситуацій спільної продуктивної діяльності викладача і студентів;
- психологічні закономірності структуризації предметно-змістовного знання і системної організації учбових та наукових завдань;
- чинники, що сприяють особистісному розвитку викладача і студента.

– **ВМІТИ:**

- використовувати різноманітні методи розвитку творчої особистості в процесі здійснення науково-педагогічної діяльності;
- організувати процес професійного самовизначення особистості навчаючогося ;
- вирішувати психологічні проблеми формування професіоналізму.

– **ВОЛОДІТИ:**

- навичками застосування сучасних методів навчання та організації наукової діяльності у вищій школі;
- навичками впровадження інноваційних процесів в професійній освіті;
- навичками аналізу науково-викладацької діяльності.

КОМПЕТЕНТНОСТІ: Здатність демонструвати поведінку зрілої особистості, яка володіє цілісним та системним психолого-педагогічним та науковим світоглядом, розумінням завдань та методів викладання на сучасному етапі розвитку суспільства та освіти; опанувала базові знання і уміння наукового пошуку та вміння використання його результатів у реальній практичній діяльності; застосовує прийоми ефективної комунікації в професійному середовищі.

Здатність навчатися та самонавчатися, генерувати нові ідеї.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ: Використовувати знання про психологічно-педагогічні особливості науково-педагогічної діяльності в професійному освітньо-науковому процесі при розробці та викладанні спеціальних дисциплін.

Глибоко розуміти загальні принципи і методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях та у викладацькій практиці.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Психолого-педагогічні особливості організації навчальної діяльності в умовах вищої школи.

Тема 1. Навчальна діяльність як пізнання: сутність та особливості. Навчання як особлива соціальна діяльність. Фізіологічна сутність навчання. Природа та прояви навченості. Специфіка відображення стимулів людиною. Програми поведінки людини та тварин. Стихійне та цілеспрямоване навчання. Роль власної активності людини у навчанні. Випадкове (супутнє навчіння). Учіння як специфічна діяльність, метою якої є навчіння. Первинне та вторинне учіння. Різновиди діяльності: практична та гностична; предметна, перцептивна, символічна. Інтелектуальні операції мислення. Слово як знаряддя інтеріоризації. Стимульна та діяльнісна парадигми функціональної структури пізнавальних

процесів. Рефлекторний рівень навчання. Когнітивний рівень навчання. Концепція учбової діяльності Давидова В.В. Форми співробітництва викладача зі студентами. Теорія планомірного формування розумових дій П.Я. Гальперіна. Типи учіння.

Тема 2. Психічні пізнавальні процеси, умови їх удосконалення. Роль пізнавальної сфери в діяльності студента. Особливості пізнавальної сфери, притаманні юнацькому віку. Місце психічних пізнавальних процесів в ефективності діяльності спеціаліста. Характеристика пізнавальної сфери в юнацькому віці. Врахування пізнавального значення відчуттів у науково-педагогічному процесі. Осмисленість як чинник засвоєння навчального матеріалу. Роль правильного сприймання один одного у процесі налагодження успішної педагогічної взаємодії. Раціональні прийоми та методи мнемічної діяльності. Розвиток мови як чинник підвищення пізнавальних можливостей студента. Розвинена увага як запорука ефективності діяльності студента. Спостережливість студента як результат взаємозв'язку пізнавальних процесів. Рекомендації щодо самостійної пізнавальної діяльності. Методика розвитку професійної пам'яті. Роль інтересу в науково-педагогічній діяльності. Розвиток самостійності пізнавальної діяльності.

Тема 3. Психологічні чинники управління педагогічним процесом у вищій школі. Загальні положення теорії управління. Психологічна сутність управління навчально-виховним процесом. Психологічні основи організації навчання у вищій школі. Проблема реалізації функції управління у вищій школі у її сполученні з соціально-виховною функцією при всебічному врахуванні наслідків практики управління. Характеристика рівнів управління у ВНЗ. Структура управління дидактичним процесом. Засоби управління, доцільність їх використання у педагогічному процесі. Процедурні компоненти проектування управлінського впливу. Схема проектування механізму управління в навчанні. Психологічні детермінанти прийняття рішень в освітній діяльності. Задовольняючі, оптимізуючі та максимізуючі стратегії прийняття рішень. Стратегії прийняття колективних рішень. Комунікація в організаційно-управлінській структурі вищого навчального закладу. Інтерактивна функція професійного педагогічного спілкування. Лідерство та керівництво в системі управління вищим навчальним закладом. Педагогічна харизма та імідж педагога. Чинники педагогічного спілкування та психологічного впливу.

Змістовий модуль 2. Особистісні психологічні особливості та особливості групової взаємодії в вищому навчальному закладі. Педагогічне спілкування у вищій школі.

Тема 4. Психологічні особливості особистості в умовах науково-педагогічного процесу вищої школи. Поняття особистості та її структурних складових (О.Г.Ковальов, К.К.Платонов). Особистість студента як об'єкта педагогічного процесу у вищій школі. Психологічні особливості студентства. Соціальні та психологічні проблеми адаптації студентів до навчання у вищій школі. Психологічні особливості основних видів діяльності студентів у вищій школі. Мотиваційні компоненти діяльності студентів. Єдність навчання та виховання студентів. Роль студентських колективів у навчально-виховному процесі. Особистість викладача як суб'єкта науково-педагогічного процесу у вищій школі. Конвенція про права викладачів вищих навчальних закладів. Структурні компоненти особистості викладача. Психологічна характеристика основних видів діяльності викладача у ВНЗ. Функціональна структура діяльності викладача (Н.Кузьміна). Психологічні умови забезпечення викладачем основних форм навчання. Соціально-психологічні чинники діяльності викладацького колективу. Психологічна характеристика професійної майстерності викладача.

Тема 5. Навчальна група як об'єкт та суб'єкт педагогічного процесу. Психологічні особливості навчальної групи. Соціально-психологічні явища у студентській групі. Закономірності функціонування групи. Психологічні особливості групового суб'єкта. Соціально-психологічна характеристика студентської групи. Психологічна структура групи. Розвиток студентської групи. Характеристика студентського колективу. Проблеми соціально-психологічного клімату в студентській групі. Міжособистісні стосунки у студентській групі. Неформальні мікрогрупи студентів. Проблема керівництва та лідерства у групі, функції студентського лідера. Механізми групового впливу на членів групи. Роль викладача. Конфлікти у середовищі студентів. Психологічні особливості студентського самоврядування. Психологічний мікроклімат у групі. Ознаки та психологічні явища студентського колективу. Конформізм: чинники та значення

Тема 6. Особливості процесів спілкування та його функції у виші. Поняття спілкування. Види та рівні спілкування. Тезаурус як спільна система значень. Практика результативного спілкування. Загальні рекомендації з організації спілкування. Психофізіологічні аспекти ефективного спілкування.

Особливості окремих етапів спілкування. Соціальна перцепція. Ідентифікація, емпатія та рефлексія як основні способи розуміння людини людиною. Сприяння та протидія, кооперація і конкуренція як основні форми взаємодії людей в спільній діяльності. Організованість як форма внутрішньогрупової інтеграції. Психічне насильство, маніпулювання, нейролінгвістичне програмування, зараження, наслідування, навіювання, переконання та участь як різновиди психологічного впливу.

Тема 7. Педагогічний конфлікт: його психологічне підґрунтя та шляхи вирішення. Чинники конфліктогенного стану студента. Особливості педагогічних конфліктних ситуацій. Відповідальність викладача за управління конфліктною педагогічною ситуацією. Динаміка педагогічного конфлікту. Місце конфліктної пізнавальної ситуації у навчальному процесі. Запобігання помилок викладача в стилі педагогічного управління як чинника виникнення конфліктів. Педагогічний конфлікт: деструктивний і конструктивний характер. Конфліктні ситуації та педагогічні конфлікти, причини їх виникнення. Методи діагностики конфліктів. Методи запобігання (профілактики) конфліктів. Основні шляхи вирішення педагогічного конфлікту. Стратегії (моделі) вирішення педагогічних конфліктів. Формування готовності студентів щодо запобігання і розв'язання конфліктів. Практичні поради викладачам і студентам щодо оволодіння вміннями вирішення конфліктів. Роль вікових психологічних особливості юнацтва у конфліктній взаємодії. Умови ефективності типів поведінки у вирішенні педагогічного конфлікту. Картографія як метод аналізу конфлікту.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ко нс.	ін д	с.р .		л	п	ко нс.	ін д	с.р .
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Психолого-педагогічні особливості організації навчальної діяльності в умовах вищої школи.												
Тема 1. Навчальна діяльність як пізнання: сутність та особливості.	10	2	2			6						
Тема 2. Психічні пізнавальні процеси, умови їх удосконалення.	10	2	2			6						
Тема 3. Психологічні чинники управління педагогічним процесом у вищій школі.	6	2	2			2						
Тестування	2					2						
Консультація	2			2								
Разом за змістовим модулем 1	30	6	6	2		16						
Змістовий модуль 2. Особистісні психологічні особливості та особливості групової взаємодії в вищому навчальному закладі. Педагогічне спілкування у вищій школі.												
Тема 4. Психологічні особливості особистості в умовах науково-педагогічного процесу вищої школи.	10	2	2			6						
Тема 5. Навчальна група як об'єкт та суб'єкт педагогічного процесу.	6	2	2			2						
Тема 6. Особливості процесів спілкування та його функції у виші.	7	1	1			5						
Тема 7. Педагогічний конфлікт: його психологічне підґрунтя та шляхи вирішення.	3	1	1			1						
Тестування	2					2						
Консультація	2			2								
Разом за змістовим модулем 4	30	6	6	2		16						
Усього годин	60	12	12	4		32						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Тема 1. Навчальна діяльність як пізнання: сутність та особливості. Навчання як особлива соціальна діяльність. Фізіологічна сутність навчання. Природа та прояви навченості. Специфіка відображення стимулів людиною. Програми поведінки людини та тварин. Стихійне та цілеспрямоване навчання. Роль власної активності людини у навчанні. Випадкове (супутне навчання). Учіння як специфічна діяльність, метою якої є навчання. Первинне та вторинне учіння. Різновиди діяльності: практична та гностична; предметна, перцептивна, символічна. Інтелектуальні операції мислення. Слово як знаряддя інтеріоризації. Стимульна та діяльнісна парадигми функціональної структури пізнавальних процесів. Рефлекторний рівень навчання. Когнітивний рівень навчання. Концепція учбової діяльності Давидова В.В. Форми співробітництва викладача зі студентами. Теорія планомірного формування розумових дій П.Я. Гальперіна. Типи учіння.</p>	2
2	<p>Тема 2. Психічні пізнавальні процеси, умови їх удосконалення. Роль пізнавальної сфери в діяльності студента. Особливості пізнавальної сфери, притаманні юнацькому віку. Місце психічних пізнавальних процесів в ефективності діяльності спеціаліста. Характеристика пізнавальної сфери в юнацькому віці. Врахування пізнавального значення відчуттів у науково-педагогічному процесі. Осмисленість як чинник засвоєння навчального матеріалу. Роль правильного сприймання один одного у процесі налагодження успішної педагогічної взаємодії. Раціональні прийоми та методи мнемічної діяльності. Розвиток мови як чинник підвищення пізнавальних можливостей студента. Розвинена увага як запорука ефективності діяльності студента. Спостережливість студента як результат взаємозв'язку пізнавальних процесів. Рекомендації щодо самостійної пізнавальної діяльності. Методика розвитку професійної пам'яті. Роль інтересу в науково-педагогічній діяльності. Розвиток самостійності пізнавальної діяльності.</p>	2
3	<p>Тема 3. Психологічні чинники управління педагогічним процесом у вищій школі. Загальні положення теорії управління. Психологічна сутність управління навчально-виховним процесом. Психологічні основи організації навчання у вищій школі. Проблема реалізації функції управління у вищій школі у її сполученні з соціально-виховною функцією при всебічному урахуванні наслідків практики управління. Характеристика рівнів управління у ВНЗ. Структура управління дидактичним процесом. Засоби управління, доцільність їх використання у педагогічному процесі. Процедурні компоненти проектування управлінського впливу. Схема проектування механізму управління в навчанні. Психологічні детермінанти прийняття рішень в освітній діяльності. Задовольняючі, оптимізуючі та максимізуючі стратегії прийняття рішень. Стратегії прийняття колективних рішень. Комунікація в організаційно-управлінській структурі вищого навчального закладу. Інтерактивна функція професійного педагогічного спілкування. Лідерство та керівництво в системі управління вищим навчальним закладом. Педагогічна харизма та імідж педагога. Чинники педагогічного спілкування та психологічного впливу.</p>	2
4	<p>Тема 4. Психологічні особливості особистості в умовах науково-педагогічного процесу вищої школи. Поняття особистості та її структурних складових (О.Г.Ковальов, К.К.Платонов). Особистість студента як об'єкта педагогічного процесу у вищій школі. Психологічні особливості студентства. Соціальні та психологічні проблеми адаптації студентів до навчання у вищій школі. Психологічні особливості основних видів діяльності студентів у вищій школі. Мотиваційні компоненти діяльності студентів. Єдність навчання та виховання студентів. Роль студентських колективів у навчально-виховному процесі. Особистість викладача як суб'єкта науково-педагогічного процесу у вищій школі. Конвенція про права викладачів вищих навчальних закладів. Структурні компоненти особистості викладача. Психологічна характеристика основних видів діяльності викладача у ВНЗ. Функціональна структура діяльності викладача (Н.Кузьміна). Психологічні умови забезпечення викладачем основних форм навчання. Соціально-психологічні чинники діяльності викладацького колективу. Психологічна характеристика професійної майстерності викладача.</p>	2

5	Тема 5. Навчальна група як об'єкт та суб'єкт педагогічного процесу. Психологічні особливості навчальної групи. Соціально-психологічні явища у студентській групі. Закономірності функціонування групи. Психологічні особливості групового суб'єкта. Соціально-психологічна характеристика студентської групи. Психологічна структура групи. Розвиток студентської групи. Характеристика студентського колективу. Проблеми соціально-психологічного клімату в студентській групі. Міжособистісні стосунки у студентській групі. Неформальні мікрогрупи студентів. Проблема керівництва та лідерства у групі, функції студентського лідера. Механізми групового впливу на членів групи. Роль викладача. Конфлікти у середовищі студентів. Психологічні особливості студентського самоврядування. Психологічний мікроклімат у групі. Ознаки та психологічні явища студентського колективу. Конформізм: чинники та значення	2
6	Тема 6. Особливості процесів спілкування та його функції у виші. Поняття спілкування. Види та рівні спілкування. Тезаурус як спільна система значень. Практика результативного спілкування. Загальні рекомендації з організації спілкування. Психофізіологічні аспекти ефективного спілкування. Особливості окремих етапів спілкування. Соціальна перцепція. Ідентифікація, емпатія та рефлексія як основні способи розуміння людини людиною. Сприяння та протидія, кооперація і конкуренція як основні форми взаємодії людей в спільній діяльності. Організованість як форма внутрішньогрупової інтеграції. Психічне насильство, маніпулювання, нейролінгвістичне програмування, зараження, наслідування, навіювання, переконання та участь як різновиди психологічного впливу.	1
7	Тема 7. Педагогічний конфлікт: його психологічне підґрунтя та шляхи вирішення. Чинники конфліктогенного стану студента. Особливості педагогічних конфліктних ситуацій. Відповідальність викладача за управління конфліктною педагогічною ситуацією. Динаміка педагогічного конфлікту. Місце конфліктної пізнавальної ситуації у навчальному процесі. Запобігання помилок викладача в стилі педагогічного управління як чинника виникнення конфліктів. Педагогічний конфлікт: деструктивний і конструктивний характер. Конфліктні ситуації та педагогічні конфлікти, причини їх виникнення. Методи діагностики конфліктів. Методи запобігання (профілактики) конфліктів. Основні шляхи вирішення педагогічного конфлікту. Стратегії (моделі) вирішення педагогічних конфліктів. Формування готовності студентів щодо запобігання і розв'язання конфліктів. Практичні поради викладачам і студентам щодо оволодіння вміннями вирішення конфліктів. Роль вікових психологічних особливостей юнацтва у конфліктній взаємодії. Умови ефективності типів поведінки у вирішенні педагогічного конфлікту. Картографія як метод аналізу конфлікту.	1
Разом		12

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до семінарських занять	12
2	Підготовка до тестування	4
	Тема 1. Навчальна діяльність як пізнання: сутність та особливості. Сучасні стратегії оновлення і розвитку вищого професійної освіти в Україні і за кордоном	2
	Тема 1. Навчальна діяльність як пізнання: сутність та особливості. Психологічні умови підвищення успішності навчання у ВНЗ.	2
	Тема 2. Психічні пізнавальні процеси, умови їх удосконалення. Психологічні основи формування творчої особистості в вищій школі.	4
	Тема 4. Психологічні особливості особистості в умовах науково-педагогічного процесу вищої школи. Психологічні особливості студентів різного віку. Пізнавальна діяльність студентів. Когнітивна сфера та особливості її розвитку у юнацькому та дорослому періоді.	4
8	Тема 6. Особливості процесів спілкування та його функції у виші. Стиль управління та його психологічна ефективність. Сучасні технології навчання та їхні психологічні особливості (дистанційне навчання, тренінги, кейс-метод, тощо).	4
Разом		32

9. Методи навчання

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН2 – практичний метод (практичні заняття);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);

МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо)/

10. Методи контролю

Застосовуються такі методи поточного та підсумкового контролю: аналітичні звіти, реферати, есе; залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Вид заняття / контрольний захід	Оцінка $O_{\text{сем}}$
Тема 1	6-10
Тема 2	6-10
Тема 3	6-10
Тестування	9-15
Контрольна точка 1	27-45
Тема 4	6-10
Тема 5	6-10
Тема 6	6-10
Тема 7	6-10
Тестування	9-15
Контрольна точка 2	33-55
Всього за семестр	60 - 100

Якісні критерії оцінки

А [96-100], відмінно або зараховано – здобувач виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу з дисципліни; продемонстрував уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою; засвоїв основну та додаткову літературу; проявив творчі здібності в розумінні, в логічному, чіткому, стислому та ясному трактуванні навчально-програмного матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

В [90-95], відмінно або зараховано – здобувач виявив систематичні та глибокі знання навчального матеріалу з дисципліни вище середнього рівня; продемонстрував уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою; засвоїв основну та додаткову літературу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та їх значення для подальшої професійної діяльності.

С [75-89], добре або зараховано – здобувач виявив загалом добрі знання навчального матеріалу при виконанні передбачених програмою завдань, передбачених програмою, але припустив ряд помітних помилок; засвоїв основну літературу; показав систематичний характер знань з дисципліни; здатний до їх самостійного використання та поповнення в процесі подальшої навчальної роботи і професійної діяльності.

Д [66-74], задовільно або зараховано – здобувач виявив знання основного навчального матеріалу з дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; впорався з виконанням завдань, передбачених програмою; ознайомився з основною літературою; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповіді на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, принципи з яких може усунути самостійно.

Е [60-65], задовільно або зараховано – здобувач виявив знання основного навчального матеріалу з дисципліни в мінімальному обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; в основному виконував завдання, передбачені програмою; ознайомився з

основною літературою; припустив помилки у відповіді на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, які він може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.

FX [35-59], незадовільно або не зараховано – здобувач мав значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу; допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань, але спроможний самостійно доопрацювати програмний матеріал і підготуватися для перездачі дисципліни.

F [1-34], незадовільно або не зараховано – здобувач не мав знань зі значної частини навчального матеріалу з дисципліни; допускав принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка з дисципліни	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS
	екзамен	залік	
96-100	5 (відмінно)	Зараховано	A
90-95	5 (відмінно)		B
75-89	4 (добре)		C
66-74	3 (задовільно)		D
60-65	3 (задовільно)		E
35-59	2 (незадовільно)	Не зараховано	FX
1-34			F

11. Методичне забезпечення та рекомендована література

Базова література:

1. Семенова, Р.Гурін, Т.Осіпова. Основи психології і педагогіки. – К., Знання, 2006.
2. Штанько В.І., Мітцева О.С. Педагогіка вищої школи.: Навч. посібник. – Харків: ХНУРЕ, 2013. – 136 с.
3. Буланова-Топоркова М.В. Педагогика и психология высшей школы: Учебное пособие/ М.В.Буланова-Топоркова, А.В.Духовнева, Л.Д.Столяренко.- 2-е изд., доп. и перераб.- Ростов н/Д: Феникс, 2002.- 544 с.
4. Булах І.С., Долинська Л.В. Психологічні аспекти міжособистісної взаємодії викладачів і студентів. / Навчально-методичний посібник. - К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2002. - 114с.
1. Вікова та педагогічна психологія: Навчальний посібник / О.В.Скрипченко, Л.В.Долинська, З.В.Огороднійчук та ін. - К.: Просвіта, 2001. - 416с.
2. Дарвиш О.Б. Возрастная психология: Учебное пособие для студентов высших учебных заведений. / Под ред. В.Е.Клочко. - М.: ВЛАДОС- ПРЕСС, 2003. - 264 с.
3. И.Зимняя. Педагогическая психология. – Ростов н/Д, 1997.
4. И.Кон. Психология ранней юности. – М., МГУ,1989.
5. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посібник / О.В. Крушельницька. - К.: Кондор, 2003. - 192 с.
6. Кузьмінський А.І. Омеляненко В.Л. Педагогіка. Підручник. – К.: Знання, 2007. – 447 с.
7. Л.Подоляк, В.Юрченко. Психологія вищої школи. – К., Каравела, 2009.
8. Мороз О. Г. Педагогіка і психологія вищої школи: Навчальний посібник для молодих викладачів, аспірантів і майбутніх магістрів / О. Г. Мороз, О. С. Падалка, В. І. Юрченко. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2003. – 267 с.
9. Мороз О.Г., Падалка О.С., Юрченко В.І. Педагогіка і психологія вищої школи: Навч. посібник. - К.: НПУ, 2003. - 267с.
10. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрантів і аспірантів / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – К.: Філ-студія, 2006. – 320 с.
11. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: практикум: Навч. посіб. – К.: Каравела, 2008. – 336 с.

12. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: Навчальний посібник. - К.: Академвидав, 2005. - 360с.
13. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности: Учеб. Пособие / С.Д. Смирнов. – М.: Академия, 2005. – 400 с.
14. Т.М.Малкова. Психологія вищої освіти. – К., НАВСУ, 2005.

Допоміжна література

15. Акопов Г.В. Социальная психология образования.— М.: Московский психолого-социальный институт: Флинта, 2010. – 296 с.
16. Гришина Н.В. Психология конфликта. - Санкт-Петербург, 2009. – 302с
17. Ложкин Г.В. Практическая психология конфликта. - К., 2007. – 211с.
18. Р.Аткинсон. Человеческая память и процесс обучения. – М., Прогресс, 1980
19. Равен Дж. Компетентность в современном обществе: выявление, развитие и реализация: Пер. с англ. / Дж. Равен. – М.: Когито-Центр, 2002. – 396 с.
20. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности. – М., Академия, 2008.
21. Э.Стоунс. Психопедагогика. – М., Педагогика, 1984.
22. Барабанова В.В., Зеленова М.Е. Представления студентов о будущем как аспект их личностного и профессионального самоопределения // Психологическая наука и образование. - 2012. - №2. - С. 28-41.
23. Бех І.Д. Принципи сучасної освіти/ І.Д.Бех // Педагогіка і психологія: Вісник АПН України. – 2005. – №4. – С.5-27.
24. Бібік Н. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування / Н. Бібік // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. – К.: К.І.С., 2004. – С. 47-53.
25. Боришевський М. Й. Духовні цінності як детермінанта розвитку й саморозвитку особистості / М. Й. Боришевський // Педагогіка і психологія. - 2008. - № 2. - С. 49-57.
26. Введенский В. Моделирование профессиональной компетентности педагога / Введенский В. // Педагогика. – 2003. – № 10. – С. 51-55.
27. Винославська О.В. Психологічні особливості студентської групи. //Практична психологія та соціальна робота. - №7. – 2005. – с.65-70.
28. Гарбер И.Е. Метод и технология в психологии // Психология в вузе. – 2005. – №3. – С.80-94.
29. Губенко О. В. Психологічні особливості популяризації здорового способу життя у вищих навчальних закладах / О. В. Губенко // Практ. психологія та соц. робота. - 2009. - № 11. - С. 35-41.
30. Жоголева О. Р. Современный процесс социализации студенческой молодежи / О. Р. Жоголева // Социально-экономические проблемы трансформационной экономики. Сборник материалов. – Тюмень: Изд-во „Вектор Бук”, 2006. – В. 3. – С. 217 - 220.
31. Крюкова Д.Ф. Психологічні та педагогічні проблеми професійно- особистісного розвитку молоді./ Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи: Матеріали II міжн. наук.-практ. конф. – Хмельницький: ТУП. – 2003. – с.74-83.
32. Меланьина А.А.Референтные отношения в группе как фактор организационных изменений.// Вопросы психологии. - №3, 2005. - 70- 83с. 12.Подольяк Л.Г. Психологічна підготовка майбутнього викладача як передумова гуманізації і демократизації вищої освіти / Л.Г.Подольяк, В.І.Юрченко // Освіта і управління. – 2006. – т.9. – №3-4. – С.99-107
33. Смирнов С.Д. Методологический плюрализм и предмет психологии // Вопросы психологии. – 2005. – №4. – С.3-8. 14.Толстых Н. Н. Формирование личности как становление субъекта развития / Н. Н. Толстых // Вопр. психологии. - 2008. - № 5. - С. 134-140. 15.Хоменко А. Вчинкова діяльність і діалогічне спілкування як чинники гуманізації процесу виховання / А. Хоменко // Зб. наук. пр. Полтав. держ. пед. ун-ту ім. В. Г. Короленка. - 2008. - Вип. 6 : Пед. науки. - С. 39- 48. 16.Юсупова Н. О. Міжособистісні стосунки студентів в аспекті віртуальної взаємодії / Н. О. Юсупова // Практ. психологія та соц. робота. - 2009. - № 4. - С. 78-80.
34. Якиманская И.С. Разработка технологии личностно-ориентированного обучения // Вопросы психологии. – М.,1995. - №2, С.31-42.
35. Е.И.Машбиц. Психологические основы управления учебной деятельностью. – К., Вища школа, 1987.
36. Г.Гатальская, А.Крыленко. Психологическая служба ВУЗа. – Минск, 2000.
37. Кремень М. Математические методы в научных исследованиях.- Минск,2008.

38. Кузовлев В.П. Преподавание в вузе: наука и искусство. – М., Педагогика, 2009.
39. Практикум по педагогике и психологии высшей школы. – М., Пресс, 1991.

Методичне забезпечення

40. Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Психолого-педагогічні основи науково-педагогічної діяльності» для аспірантів усіх спеціальностей / Упоряд.: Т.В.Коробкіна. – Харків: ХНУРЕ, 2020. – 41 с.
41. Методичні рекомендації до самостійної роботи аспірантів з дисципліни «Психолого-педагогічні основи науково-педагогічної діяльності» підготовки докторів філософії усіх спеціальностей / Упоряд.: Т.В. Коробкіна. – Харків: ХНУРЕ, 2021. – 28 с.
42. Комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни "Психолого-педагогічні основи науково-педагогічної діяльності" підготовки докторів філософії всіх спеціальностей [Електронний ресурс] / ХНУРЕ ; розроб. Т. В. Коробкіна. – Харків, 2020. – 194 с.
<http://catalogue.nure.ua/knmz>.

Інформаційне забезпечення:

43. Електронна бібліотека ХНУРЕ. Режим доступу: <http://lib.kture/>, <https://lib.nure.ua/el-katalog>
44. Библиотека по психологи: Режим доступа: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Psihol/_Index.php
45. Научная педагогическая электронная библиотека: Режим доступа: <http://elib.gnpbu.ru/>
46. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського : Режим доступа: <http://dnppb.gov.ua/ua/>